

بررسی تأثیر دانشگاه آزاد اسلامی در امور آموزشی، فرهنگی و اقتصادی زنان شهرستان شهربابک

رخساره اسدی کرم*

۱- استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهربابک. (نویسنده مسئول)
r.asadi78@yahoo.com

تاریخ پذیرش: [۱۴۰۱/۳/۸]

تاریخ دریافت: [۱۴۰۰/۱۰/۷]

چکیده

رشد نهادهای آموزشی و علمی زمینه مشارکت مؤثر افراد یک جامعه را در تحولات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی فراهم می‌کند. دانشگاه آزاد اسلامی به‌عنوان یکی از نهادهای آموزشی در کشور فرصتی فراهم کرده تا زنان نیز بتوانند در عرصه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی نقشی فعال داشته باشند و با خودباوری بتوانند نگرش جامعه را نسبت به توانایی‌های زنان تغییر داده و نشان دهند که امر توسعه بدون مشارکت زنان امکان‌پذیر نخواهد بود. از آنجایی که عملکردها و پیامدهای دانشگاه آزاد اسلامی در زمینه‌های مختلف (فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی) در مناطق مختلف کشور متفاوت بوده است؛ لذا هدف تحقیق حاضر بررسی نقش و عملکرد دانشگاه آزاد اسلامی شهرستان شهربابک در امور آموزشی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی زنان بوده است. در این راستا فرضیه‌های تأثیر دانشگاه آزاد اسلامی در امور آموزشی، فرهنگی-اجتماعی، اقتصادی زنان مورد بررسی قرار گرفت. در مجموع روش این پژوهش توصیفی-تحلیلی، کاربردی و مبتنی بر پیمایش بود. در این روش از گردآوری اطلاعات، مطالعه اسنادی و میدانی (پرسشنامه محقق ساخته) استفاده شده است و جامعه آماری مورد مطالعه کارمندان، دانشجویان، زنان خانه‌دار، مشاغل آزاد و دانش‌آموزان ساکن شهرستان شهربابک (۱۳۹۵) و حجم نمونه ۵۰۰ نفر می‌باشد که جهت ورود اطلاعات و داده‌ها و تجزیه تحلیل آن‌ها نیز از نرم‌افزار SPSS استفاده شده است. نتیجه آنکه دانشگاه آزاد اسلامی در امور آموزشی ($T=79.16, P<5\%$) و در امور فرهنگی-اجتماعی ($T=60.85, P<5\%$) و در امور اقتصادی ($T=93.37, P<5\%$) زنان در شهرستان شهربابک تأثیرگذار بوده است.

واژگان کلیدی: زنان، آموزشی، فرهنگی، اقتصادی، شهرستان شهربابک.

۱- مقدمه

زنان یکی از مهم‌ترین گروه‌های اجتماعی متأثر از کیفیت زندگی و درعین‌حال مؤثر بر آن می‌باشند. این گروه عظیم اجتماعی از آنجاکه ارتباط مؤثری با گروه‌های اجتماعی جامعه دارند، علاوه بر وظایف شخصی و خانوادگی نقش فعالی را در پیشرفت‌های اجتماعی و توسعه‌ی پایدار آن ایفا می‌کنند. زنان نقش بسیار حساس و تعیین‌کننده‌ای در فعالیت‌های اجتماعی دارند، آنان برای تسریع روند تغییر و توسعه‌ی پایدار جامعه، مسئولیت بسیار جدی و تعیین‌کننده‌ای بر عهده دارند.

به همین دلیل کشورهایی که در مسیر توسعه‌ی سازنده قرار دارند، به این امر مهم پی برده‌اند که ضرورت ایجاد جامعه‌ی سالم در گرو وجود زنان فعال و مؤثر در جامعه است. آموزش زنان و مشارکت آنان نقش مهمی در توسعه‌ی کشور داشته، به‌گونه‌ای که حدود نیمی از جمعیت شاغلین را زنان تشکیل می‌دهند. لذا زنان در جامعه یک حرکت اساسی و حساسی را ایفا می‌کنند؛ همچنین نقش زنان در توسعه، مستقیماً باهدف توسعه‌ی اجتماعی و اقتصادی بستگی داشته و از این رو در تحول همه‌ی جوامع انسانی، عاملی بنیادی محسوب می‌گردد (آل‌عمران و آل‌عمران، ۱۳۹۱).

افزایش سطوح آموزشی زنان ظرفیت تولیدی کل اقتصاد را بالا برده و در نهایت منجر به توسعه و رشد اقتصادی می‌شود. به‌عبارتی دیگر آموزش عالی زنان هم از جنبه‌ی عمومی و هم از جنبه‌ی خصوصی مزایای بسیاری را به ثمر می‌آورد. از جنبه‌ی منافع شخصی و خصوصی می‌توان به کسب موقعیت‌های شغلی بهتر، دستمزد بالاتر و توانایی بیشتر جهت پس‌انداز و سرمایه‌گذاری اشاره نمود که این منافع خود موجب بالا بردن کیفیت زندگی و سلامتی فرد و فرزندان می‌شود. از جنبه‌ی عمومی در یک اقتصاد دانش‌محور، آموزش عالی زنان در ایجاد جامعه‌ای که از لحاظ تکنولوژیکی پیشرفته باشد کمک شایانی می‌کند و افراد دارای این نوع آموزش نیز در به‌کارگیری از فناوری‌های جدید عملکرد بهتری خواهند داشت (رزمی و حاجبی، ۱۳۹۵). زنان برخوردار از آموزش عالی اساساً قادر به ایفای نقش‌های فعالانه احتمالی و ارتقای سطوح مشارکت خویش در جامعه هستند (ایمانی و مردی‌ها، ۱۳۸۱). دگرگونی‌های اجتماعی و تحول در الگوهای زندگی جوامع شهری و ورود زنان به اجتماع، موجب تغییر و تحول در نگرش افراد در توزیع نقش‌ها و به تبع آن توزیع قدرت در خانواده شده است (مهدوی و صبوری خسروشاهی، ۱۳۸۲).

امروز مهم‌ترین عاملی که سبب می‌شود زنان به اشتغال روی آورند، درآمدزایی است. اشتغال و استقلال اقتصادی زنان و درآمدزایی آن‌ها موجب می‌شود سطح زندگی خانواده از وضعیت بهتری برخوردار شود (حیدری شیخ‌طبعی، ۱۳۹۲).

آموزش زنان می‌تواند توانایی آنان را در خودگردانی اقتصادی و کنترل منابع زندگی افزایش دهد، همچنین بر کاهش نرخ باروری آنان و بهبود تربیت فرزندان اثر بسزایی دارد. شواهد تجربی متعددی نشان می‌دهد در شرایط مساوی، افزایش سطح تحصیلات زنان بیش از افزایش میزان تحصیل مردان در سلامت، رشد تحصیلی و بهره‌وری آینده‌ی فرزندان تأثیر مثبت خواهد داشت. تحصیلات بالاتر زنان به بهبود محیط فکری در خانه، نیروی انسانی مولدتر و رشد اقتصادی بالاتر منتهی می‌شود و بازدهی بیشتر کار زنان و نیز افزایش نرخ مشارکت آن‌ها را در بازار کار در پی خواهد داشت. آموزش بالاتر زنان منجر به افزایش آگاهی و دانش مادران گردیده و به کاهش نرخ مرگ‌ومیر و سوء‌تغذیه‌ی کودکان، بهبود بهداشت خانواده و افزایش امید به زندگی کمک می‌کند (رزمی و حاجبی، ۱۳۹۵). در این میان زنان نیز به‌عنوان نیمی از جمعیت کشور خواستار حضور گسترده‌تر خود برای دستیابی به آموزش عالی بوده و هستند و افزایش تقاضای زنان برای رسیدن به این امر مهم و رشد میزان حضور آنان در آن ناشی از نگرش درست و واقع‌بینانه‌ای است که موجب طرح مطالبات تازه‌ی آنان برای حضور گسترده‌تر و مشارکت بیشتر در سطوح مدیریت و رهبری جامعه است (بوذری، ۱۳۸۰). در حقیقت حضور زنان در دانشگاه ضمن اینکه می‌تواند شاخصی برای نشان دادن شرکت آنان در امور فرهنگی و اجتماعی باشد، پیامدهایی بر وضعیت اقتصادی و اشتغال زنان نیز دارد.

دانشگاه آزاد اسلامی به‌عنوان یکی از پدیده‌های مهم آموزش عالی و یکی از نهادهای سرنوشت‌ساز و حیاتی در جامعه اسلامی ایران، سهم عمده‌ای از بار مسئولیت آموزش عالی را بر دوش گرفته و تأثیرات فزاینده‌ای بر توسعه آموزشی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی در سطح جامعه ایجاد نموده است (معمارزاده، کیاکجوری، رودگرزاد، ۱۳۹۰).

در پژوهش امیریان زاده و قاسم‌زاده و حاج‌باقری (۱۳۸۵) با هدف بررسی نگرش مردم استهبان در مورد تأثیر دانشگاه آزاد اسلامی بر ابعاد اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و علمی، انجام دادند. مطالعه‌ی آن‌ها نشان داد که مردم شهر بر این باورند که دانشگاه آزاد واحد استهبان در ارتقای سطح علمی مردم منطقه، پرورش و تربیت افراد تحصیل‌کرده، ایجاد فرصت تحصیلات عالی در منطقه، افزایش انگیزه‌ی افراد به دسترسی به تحصیلات عالی و ارتقای دانش سیاسی، رواج تفکر سیاسی میان جوانان، رشد افکار سیاسی و اجتماعی، از بین رفتن تعصبات بی‌مورد و رشد فرهنگی مؤثر بوده است. مطالعه‌ی موسوی (۱۳۸۵) در شهرستان مرودشت، تأثیر مثبت دانشگاه بر افزایش سطح تحصیلات شهروندان، رونق خدمات و بهبود وضعیت اشتغال آنان را نشان داده است و همچنین (قاسمی و کلانتری، ۱۳۸۵) در مطالعه‌ی خود با همین هدف نشان دادند که مردم فسا، دانشگاه آزاد اسلامی واحد را در ایجاد تحولات آموزشی در زنان موفق ارزیابی کرده‌اند. آن‌ها بر این باورند که دانشگاه آزاد اسلامی واحد فسا توانسته برای زنان شهر افزایش سطح اطلاعات بهداشتی - پزشکی و افزایش سطح سواد عمومی را به همراه داشته باشد. (حسن‌زاده بدری آبادی، ۱۳۸۵) در مطالعه‌ی خود تأثیر دانشگاه آزاد اسلامی در فرهنگ مردم تربت‌حیدریه را بررسی کرده است. ایشان نشان دادند که دانشگاه در پرورش و تربیت افراد تحصیل‌کرده به‌منظور ارتقای سطح علم و آگاهی اجتماعی، تعمق و گسترش اخلاق اسلامی در بین مردم، ارتقای دانش سیاسی و تغییر آداب‌ورسوم مردم تربت‌حیدریه نقش متوسط مایل به زیاد داشته است. مطالعه‌ی (تس‌دین، فدایی و نادی، ۱۳۸۶) در بخش میمه انجام گرفت، نشان داد که دانشگاه آزاد اسلامی واحد میمه بر کلیه ابعاد آموزشی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی تأثیر مثبت داشته است. نتایج مطالعه (دیوانگاهی و بشیری، ۱۳۸۶) در شهر نوشهر و چالوس نشان‌دهنده‌ی تأثیر تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی در امور آموزشی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی زنان و با بیشترین تأثیر در امور اجتماعی بوده است. (رضایی، ۱۳۸۷) در مطالعه‌ی در مورد زنان شهر الیگودرز نشان داد که مشارکت اجتماعی زنان و همچنین، میزان کتاب‌خوانی زنان الیگودرز پس از تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی الیگودرز، به شکل چشمگیری افزایش یافته است. این دانشگاه تأثیر شایان در اطلاع‌رسانی در مورد مسائل بهداشتی زنان داشته و مشارکت سیاسی زنان را به‌گونه‌ای چشمگیر افزایش داده است و بر فرهنگ ازدواج و خانه‌داری زنان تأثیر مثبت گذاشته است. (ولی زاده، ۱۳۸۷) در مطالعه‌ی خود که در مورد ۱۳۲ نفر از زنان بخش فراهان انجام گرفت، نشان داد که پاسخگویان از عملکرد دانشگاه آزاد اسلامی در بهبود وضعیت آموزشی و فرهنگی زنان با شاخص‌های ایجاد انگیزه در زنان در جهت افزایش توجه و حساسیت به تحصیلات عالی فرزندان خود افزایش انگیزه‌ی شروع یا ادامه تحصیل زنان بی‌سواد و کم‌سواد، افزایش آگاهی فرهنگی ازدواج و تشکیل خانواده‌ی سالم در زنان، افزایش آگاهی فرهنگی، کتاب‌خوانی مطبوعات و نشریات تأثیر داشته است.

بنابراین تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی در کشور باهدف گسترش واحدهای دانشگاهی حتی در دورترین مناطق توانسته است به بخش عظیمی از مطالبات جوانان برای تحصیل در مراکز آموزش عالی پاسخ مثبت دهد که در این میان حضور و مشارکت زنان در آموزش عالی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است زیرا بسیاری از زنان به دلیل وجود بعد مسافتی که مراکز آموزش عالی از محل سکونت آن‌ها و خانواده‌هایشان داشت، امکان ادامه تحصیل نمی‌یافتند؛ با تأسیس واحدهای دانشگاهی در بیشتر شهرهای ایران از جمله شهر بابک این امکان فراهم شد که زنان و دختران در کنار خانواده‌های خویش به تحصیلات خود ادامه دهند، اما تحصیل در آموزش عالی می‌تواند پیامدهایی متفاوت در ابعاد گوناگون آموزشی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی داشته باشد؛ بنابراین بررسی پیامدهای تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی در ابعاد آموزشی، فرهنگی، اقتصادی از ضرورت‌های مهم این پژوهش است بنابراین این پرسش مطرح می‌گردد که آیا

تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی در شهر شهربابک توانسته است در وضعیت آموزشی، فرهنگی و اقتصادی زندگی زنان این شهر تغییر و تحولاتی ایجاد نماید؟

۲- روش‌شناسی

پژوهش حاضر توصیفی-تحلیلی، کاربردی و مبتنی بر پیمایش می‌باشد. جامعه موردبررسی شامل کارمندان، دانشجویان، زنان خانه‌دار، دانش‌آموزان و مشاغل آزاد ساکن شهرستان شهربابک بوده است. برای تعیین حجم نمونه از فرمول مربوط به محاسبه $N(\max)$ بر اساس خطای برآورد معادل $0/045$ با ضریب اطمینان $0/95$ استفاده شده و یک نمونه 500 نفری از بین جامعه موردنظر انتخاب و دیدگاه‌های آن‌ها از طریق پرسشنامه جمع‌آوری شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. جهت جمع‌آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای و میدانی (از ابزار پرسشنامه جهت گردآوری دیدگاه‌های جامعه موردنظر در مورد موضوع موردبررسی استفاده شده است) پرسشنامه براساس فرضیه‌های تحقیق و به‌منظور پاسخگویی به فرضیه‌ها توسط پژوهشگر و براساس مطالعه پیشینه تحقیقاتی که قبلاً در این زمینه انجام شده بود تدوین گردیده است. سؤالات پرسشنامه دارای سه گزینه انتخابی کم (۱ نمره)، متوسط (۲ نمره) و گزینه زیاد (۳ نمره) بوده و به هر گزینه یک نمره اختصاص داده شده؛ محتوای سؤالات مطرح شده در بعد آموزشی مانند بالابردن سطح سواد و تحصیلات دانشگاهی زنان، ایجاد علاقه برای تحصیل دختران و... در بعد فرهنگی مانند آشنایی زنان به حقوق اجتماعی خود، مدیریت خانواده و تربیت فرزندان، تغییر ملاک‌های ازدواج، نگرش مثبت خانواده‌ها به فرزندان دختر و... در بعد اقتصادی مانند ایجاد اشتغال، ایجاد درآمد برای دختران بعد از تحصیل، میزان سرمایه‌گذاری خانواده‌ها برای دختران و... بوده است. جهت آزمون و تجزیه و تحلیل سؤالات پرسشنامه از روش‌های آمار توصیفی مانند جدول و نمودار برای هر سؤال استفاده شده و بر اساس نمره‌ای که برای گزینه‌های هر سؤال در نظر گرفته شده سؤالات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند؛ همچنین از آزمون T-test برای تجزیه و تحلیل تأثیرگذاری دانشگاه در امور آموزشی، فرهنگی-اجتماعی و اقتصادی زنان استفاده شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS صورت گرفته است.

به‌منظور محاسبه روایی، نظرات کارشناسان مربوط به مطالعات زنان در مورد سؤالات پرسشنامه مورد ارزیابی قرار گرفت و پس از محاسبه دیدگاه‌های ارائه‌شده مشخص شد که پرسشنامه در مجموع از روایی $0/89$ برخوردار است. برای محاسبه اعتبار از آزمون مجدد استفاده شد و مشخص شد که پرسشنامه در مجموع از اعتبار $0/90$ برخوردار است.

۲-۱- فرضیات تحقیق

۱. دانشگاه آزاد اسلامی در امور آموزشی زنان تأثیر دارد؛
۲. دانشگاه آزاد اسلامی در امور فرهنگی-اجتماعی زنان تأثیر دارد؛
۳. دانشگاه آزاد اسلامی در امور اقتصادی زنان تأثیر دارد.

۳- یافته‌ها

در این قسمت به نتایج و آزمون فرضیه‌های تحقیق پرداخته می‌شود.
فرضیه اول: دانشگاه آزاد اسلامی در امور آموزشی زنان تأثیر دارد؛

جدول ۱. نتایج آزمون T-test برای تأثیر دانشگاه بر امور آموزشی زنان شهرستان شهربابک

شاخص	میانگین M	انحراف معیار SD	to	tc	سطح اطمینان	آلفا α
امور آموزشی	۲/۱۸۴	۰/۶	۷۹/۱۶	۱/۹۶	۰/۹۵	۰/۵

چون t محاسبه شده ($t_0=79.16$) در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha = 5\%$) و درجه آزادی $df=488$ از t جدول بحرانی ($t_c=1.96$) بزرگ‌تر است بنابراین نتیجه می‌گیریم که دانشگاه آزاد اسلامی در امور آموزشی زنان تأثیر دارد. فرضیه دوم: دانشگاه آزاد اسلامی در امور فرهنگی - اجتماعی زنان تأثیر دارد؛

جدول ۲. نتایج آزمون T-test برای تأثیر دانشگاه بر امور فرهنگی - اجتماعی زنان شهرستان شهربابک

شاخص	میانگین	انحراف معیار	t_0	t_c	سطح اطمینان	آلفا
آماره فرضیه	M	SD				α
دوم	۲/۰۸	۰/۴۶	۹۳/۳۷	۱/۹۶	۹۵٪	۵٪

چون t محاسبه شده ($t_0=93.37$) در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha = 5\%$) و درجه آزادی $df=453$ از t جدول بحرانی ($t_c=1.96$) بزرگ‌تر است بنابراین نتیجه می‌گیریم که دانشگاه آزاد اسلامی در امور فرهنگی - اجتماعی زنان تأثیر دارد. فرضیه سوم: دانشگاه آزاد اسلامی در امور اقتصادی زنان تأثیر دارد.

جدول ۳. نتایج آزمون T-test برای تأثیر دانشگاه بر امور اقتصادی زنان شهرستان شهربابک

شاخص	میانگین	انحراف معیار	t_0	t_c	سطح اطمینان	آلفا
آماره فرضیه	M	SD				α
سوم	۱/۸۷	۰/۶۵	۶۰/۸۵	۱/۹۶	۹۵٪	۵٪

چون t محاسبه شده ($t_0=60.85$) در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha = 5\%$) و درجه آزادی $df=467$ از t جدول بحرانی ($t_c=1.96$) بزرگ‌تر است بنابراین نتیجه می‌گیریم که دانشگاه آزاد اسلامی در امور اقتصادی زنان تأثیر دارد.

۴- بحث و نتیجه‌گیری

نتیجه فرضیه اول نشان داد که آموزش عالی و دانشگاه در امور آموزشی زنان تأثیر دارد. نتیجه این فرضیه با نتایج سایر تحقیقات همسان است. پیشگاهی فرد و اسدی‌راد (۱۳۸۲)، آکوچیکیان (۱۳۸۲)، انوری (۱۳۸۲)، عبدوس (۱۳۸۳)، معروفی (۱۳۸۳)، بریری (۱۳۸۳)، بوردن، کرگی و ویلارویل^۱ (۲۰۰۴)، نافتسینگر^۲ (۲۰۰۲) و صالحی (۱۳۸۳) نیز در تحقیقات خود نشان دادند که تأسیس دانشگاه و حضور زنان در مراکز آموزش عالی و دانشگاهی می‌تواند در امور آموزش و سطح آگاهی زنان تأثیر داشته باشد. برای مثال بوردن و همکاران (۲۰۰۴) به این نتیجه دست یافت که آموزش عالی در حرفه‌ای شدن و جهت‌گیری تحصیلی، افزایش سطح سواد، ایجاد انگیزه تحصیلی و رشد همه‌جانبه دانشجویان دختر و پسر نقش سازنده دارد. مراکز آموزشی و دانشگاه‌ها می‌تواند در میزان و تنوع علاقه‌ها و انگیزه‌های زنان نسبت به تحصیل و رشته‌های تحصیلی مختلف نقش داشته باشد. بریری (۱۳۸۳) خاطر نشان می‌کند که سرمایه‌گذاری در آموزش دختران پربازده‌ترین سرمایه‌گذاری در جهان برای توسعه است. امیریان‌زاده (۱۳۸۳) در تحقیق خود به این نتیجه دست یافت که آموزش زنان می‌تواند در رشد فرهنگی و آموزشی آن‌ها تأثیر داشته باشد.

نتیجه فرضیه دوم نشان داد که آموزش عالی و دانشگاه در امور فرهنگی - اجتماعی زنان تأثیر دارد. نتایج تحقیقات دیگر نیز همخوان با نتیجه این فرضیه است. پالودی^۳ (۱۹۹۰)، صالحی (۱۳۸۳)، لاوسون و شن^۱ (۱۹۹۸)، شیفر و لام^۲ (۱۹۹۸)، مشیرزاده (۱۳۷۹)،

¹ Borden, Craig & Villarruel

² Noftsinger

³ Paludi

ایرجی زاد (۱۳۷۹)، زنجانی زاده (۱۳۸۳)، عبدوس (۱۳۸۳)، قدیمی و قاسمی (۱۳۸۲)، گویابادی و ریاحی (۱۳۸۲)، زرگری (۱۳۷۸)، رئیسی (۱۳۷۸)، صفوی (۱۳۷۸) نیز در پژوهش‌های خود به این نتیجه دست یافتند که دانشگاه می‌تواند در توسعه فرهنگی-اجتماعی و رشد اجتماعی افراد نقش داشته باشد. به‌منظور توسعه کشور و مشارکت همه‌جانبه نیروهای انسانی جامعه توجه به امر آموزش زنان لازم و ضروری است. اگر در خصوص آموزش زنان اقدامات مناسب انجام گیرد می‌تواند در کارآمد کردن زنان در توسعه کشور مؤثر باشد (بوذری، ۱۳۸۰). دانشگاه می‌تواند در تغییر نگرش مردان نسبت به توانایی زنان، جامعه‌پذیری زنان، افزایش سطح آگاهی زنان نسبت به مسائل روز، کمیت و کیفیت حضور زنان در عرصه‌های مختلف اجتماعی، علاقه‌مندی زنان به مسائل مختلف فرهنگی، افزایش حضور زنان در همایش‌ها و سمینارهای علمی، شرکت زنان در جلسات آموزش رسمی و غیررسمی، علاقه‌مندی زنان به فعالیت‌های هنری و ورزشی و تحولات جمعیتی و تعاملات فرهنگی-اجتماعی نقش مهمی داشته باشد.

نتیجه فرضیه سوم نشان داد که آموزش عالی و دانشگاه در امور اقتصادی زنان تأثیر دارد. با بررسی نتایج تحقیق سایر پژوهشگران بین نتیجه این فرضیه و یافته‌های پژوهش‌های دیگر همسویی و همسانی مشاهده می‌شود. رسکین^۳ (۱۹۹۳)، گیسون و میچل^۴ (۱۹۹۶)، فانگ و آماتی^۵ (۱۹۹۲)، شیفر و لام (۱۹۹۸)، اسکار، فیلیپ و مک‌کارتی^۶ (۱۹۸۹)، لاوسون و شن (۱۹۹۸)، پالودی (۱۹۹۰)، جاسبیر (۱۳۷۸)، بوردن و همکاران (۲۰۰۴)، نافتسینگر (۲۰۰۲)، افشاری (۱۳۶۹)، سفیری (۱۳۷۳) و چنگیزی آشتیانی (۱۳۷۲) نیز در مطالعات و بررسی‌های خود به این نتیجه دست یافتند که وجود دانشگاه و مراکز پژوهشی و آموزشی در توسعه اقتصادی و رونق تجاری نقش دارد. وجود دانشگاه‌ها و حضور زنان در دانشگاه در میزان اشتغال و نوع شغل زنان و تغییر از شغل‌های سنتی به شغل‌های آموزشی و فرهنگی، در جهت‌گیری و هدف شغلی، در سطح درآمد مالی زنان، در میزان مشارکت مالی زنان در خانواده و استقلال اقتصادی جامعه و خانواده نقش داشته باشد. دهقانی (۱۳۷۶) به این نتیجه دست یافت که تأثیر کیفیت آموزشی بر رشد اقتصادی مثبت است. به عقیده افشاری (۱۳۶۹) به‌کارگیری نیروی کار زنان می‌تواند در افزایش نیروی کار جامعه و رشد و رونق اقتصادی نقش مهم داشته باشد. چنگیزی آشتیانی (۱۳۷۲) خاطر نشان می‌کند که یکی از ناشناخته‌های مهم در اقتصاد ما جایگاه و سهم زنان در تولید اقتصادی است.

۵- پیشنهادهای کاربردی

باتوجه به تحلیل‌های حاصل از تحقیق به‌منظور ارتقای اثرات ابعاد اثرگذاری دانشگاه آزاد موارد ذیل به‌عنوان راهکارهای کاربردی مدیریتی مطرح می‌گردد. کاربردی سازی این راهکارها باید با توجه به اولویت تأثیر ابعاد چهارگانه پیامد دانشگاه آزاد (به ترتیب عامل اجتماعی، آموزشی، اقتصادی و فرهنگی زنان و تأثیر آن بر خانواده) موردتوجه قرار گیرد.

- برگزاری نشست‌ها و همایش‌های علمی مربوط به زنان برای توسعه فرهنگی و اجتماعی و افزایش مشارکت زنان در امور فرهنگی به منظور توسعه اجتماعی و فرهنگی فارغ‌التحصیلان زن دانشگاه.

- رشد آموزشی و در پی آن اقتصادی زنان با ایجاد رشته‌های تحصیلی که به خود اشتغالی و کار آفرینی زنان کمک کند

۶- تقدیر و تشکر

¹ Lawson & Shen

² Schaefer & Lamm

³ Reskin

⁴ Gibson & Mitchel

⁵ Fong & Amatea

⁶ Scarr Phillips & McCartney

از تمامی بانوان محترم که در پاسخگویی به پرسشنامه‌ها برای این پژوهش مشارکت داشتند کمال تشکر و قدرانی بعمل می‌آید و آرزوی سربلند و موفقیت برایشان دارم.

۷- منابع

- ۱- افشاری، ز. (۱۳۶۹). اشتغال زنان و نقش آن در بازسازی اقتصادی کشور. طرح پژوهشی سازمان برنامه و بودجه.
- ۲- امیریان‌زاده، م.، قاسم‌زاده، ع. حاج باقری، م. ر. (۱۳۸۵). نقش دانشگاه آزاد اسلامی استهبان، دانشگاه آزاد اسلامی یاسوج با همکاری ناحیه یک مجموعه دانشگاه‌ها.
- ۳- امیریان‌زاده، م.، امیریان‌زاده، م. (۱۳۸۳). همایش نقش زنان در توسعه پایدار؛ وزارت آموزش و پرورش.
- ۴- انوری، م. (۱۳۸۲). زنان توانمند توسعه سیاسی و فرهنگی. ماهنامه فرهنگی و پژوهشی مرکز امور مشارکت زنان، ۱(۴)، ۵۶-۷۸.
- ۵- ایرجی زاده، ا. (۱۳۷۹). بررسی مشارکت کیفی زنان در آموزش عالی و ارائه راهکارهایی جهت افزایش آن. مجموعه مقالات و گزارشهای کنگره زن، دانشگاه فردای بهتر، وزارت علوم تحقیقات و فناوری، معاونت فرهنگی اجتماعی.
- ۶- ایمانی، م.، و مردی‌ها، م. (۱۳۸۱). بررسی و تحلیل افزایش سهم زنان در آموزش عالی. انتشارات وزارت علوم تحقیقات و فناوری، معاونت فرهنگی و اجتماعی.
- ۷- آکوچکیان، ا. (۱۳۸۲). منشور ملی زنان در فرایند توسعه پایدار. ماهنامه فرهنگی و پژوهشی مرکز امور مشارکت زنان، ۱(۴)، ۳۵-۴۷.
- ۸- آل‌عمران، رویا، و آل‌عمران، س. ع. (۱۳۹۱). اندازه‌گیری تاثیر سرمایه انسانی ارتقای رشد اقتصادی در کشورهای منتخب اوپک. رشد فناوری، ۱(۳۲)، ۴۱-۵۳.
- ۹- بریری، ن. (۱۳۸۳). نقش زنان در توسعه پایدار. همایش وزارت آموزش و پرورش.
- ۱۰- بوذری، س. (۱۳۸۰). جایگاه زنان در آموزش عالی از دیدگاه آمار. توسعه ی مشارکت زنان در آموزش عالی، دفتر مطالعات و برنامه ریزی فرهنگی و اجتماعی: معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری. تهران.
- ۱۱- پیشگاهی‌فرد، ز.، و اسدی‌راد، م. (۱۳۸۲). بررسی رابطه میان آموزش عالی زنان در ایران و حضور آنان در عرصه‌های قانون-گذاری. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۹(۳)، ۱۵۹-۱۹۶.
- ۱۲- تدین، م.، فدایی، م.، نادری، م. ع. (۱۳۸۶). پیامدهای دانشگاه آزاد اسلامی واحد میمه بر ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و آموزشی تربیتی بخش میمه: با تاکید بر آثار اقتصادی. پژوهش در برنامه ریزی درسی، ۱۳، ۱۳۵-۱۶۰.
- ۱۳- جاسبیر، س. (۱۳۷۸). آموزش عالی و توسعه. ترجمه کاظمی، ع. ح. توان دانایی، ویژه اولین اجلاس عملکرد دانشگاه آزاد اسلامی.
- ۱۴- چنگیزی آشتیانی، م. (۱۳۷۲). سهم تولید زنان در اقتصاد کشور. طرح تحقیقاتی مرکز آمار ایران.
- ۱۵- حسن‌زاده بدری آبادی، س. (۱۳۸۵). دیدگاه آموزش دیده‌ها در مورد تأثیرگذاری دانشگاه آزاد اسلامی، فرهنگ عامیانه تربت حیدریه. همایش منطقه‌ای بزرگداشت ربع قرن فعالیت دانشگاه آزاد اسلامی.
- ۱۶- حیدری شیخ طبعی، پ. (۱۳۹۲). اشغال زنان در الگوی اسلام - پیشرفت ایران. دومین کنفرانس الگوی اسلامی پیشرفت ایران.
- ۱۷- دهقانی، ع. (۱۳۷۶). بررسی تاثیر کیفیت و کمیت آموزشهای رسمی بر رشد اقتصادی کشور طی دوره های ۱۳۷۰-۱۳۴۵. رساله دکتری منتشر شده، پژوهشنامه دانشگاه آزاد اسلامی.
- ۱۸- دیوانگاهی، م.، و بشیری، م. (۱۳۸۶). پیامدهای آزاد اسلامی دانشگاه در امور آموزشی، اجتماعی و اقتصادی زنان شهرستان‌ها نوشهر و چالوس. همایش منطقه‌ای بزرگداشت ربع قرن فعالیت دانشگاه آزاد اسلامی.

- ۱۹- رزمی، م. ج.، و حاجبی، ا. (۱۳۹۵). تأثیر تحصیلات عالی زنان بر رشد اقتصادی در برخی از کشورهای اوپک و شمال آفریقا. *مجله اقتصادی پژوهش های مدل سازی*، ۶(۲۴)، ۱۷۵-۲۰۰.
- ۲۰- رضایی، ش. (۱۳۸۷). پیامدهای تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی الیگودرز در وضعیت فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی زنان در شهرستان الیگودرز. همایش منطقه‌ای بزرگداشت ربع قرن فعالیت دانشگاه آزاد اسلامی.
- ۲۱- رئیسی، س. (۱۳۷۸). نقش دانشگاه آزاد اسلامی در جامعه پذیری و رشد سیاسی دانشجویان واحد شوشتر. طرح پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر.
- ۲۲- زرگری، م. (۱۳۷۸). نقش دانشگاه آزاد اسلامی در پیشگیری از بزهکاری در استان کردستان. طرح پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی سنندج.
- ۲۳- زنجانی‌زاده، ه. (۱۳۸۳). *آموزش و پرورش و برابری فرصت های آموزشی جنسیتی و طبقاتی*. موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تیان. قم.
- ۲۴- سفیری، خ. (۱۳۷۳). بررسی جنبه های کمی و کیفی اشتغال زنان و رابطه آن با توسعه اقتصادی. پایان نامه دوره دکتری جامعه شناسی، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۲۵- صالحی، ا. (۱۳۸۳). دیدگاه های نظری توسعه آموزش عال. *دانشور رفتار*، ۱۱(۵)، ۵۵-۶۸.
- ۲۶- صفوی، ر. (۱۳۷۸). نقش آموزش عالی در توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شهرستان خلخال. طرح پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی خلخال.
- ۲۷- عبدوس، م. (۱۳۸۳). *بررسی عوامل مؤثر در فرصت های آموزشی نابرابر بین دختران و پسران و راهکارهای مؤثر برای رفع آنها*. وزارت آموزش و پرورش، پژوهشکده تعلیم و تربیت. تهران.
- ۲۸- قاسمی، ن.، و کلانتری، ج. (۱۳۸۵). بررسی پیامدهای آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی برای زنان (دیدگاه مردم شهر فسا در سال تحصیلی ۱۳۸۳-۱۳۸۴). همایش علمی پژوهشی ربع قرن فعالیت دانشگاه آزاد اسلامی.
- ۲۹- قدیمی، ا.، و قاسمی، م. (۱۳۸۲). تأثیر ادراک مدیران بر تحقق قابلیت های زنان در فرآیند توسعه. *ماهنامه فرهنگی و پژوهشی مرکز امور مشارکت زنان*، ۱(۴)، ۱۱-۲۲.
- ۳۰- گویابادی، ع. ک.، و ریاحی، ح. ر. (۱۳۸۲). شکوفایی زنان ایرانی در جامعه دانایی محور. *ماهنامه فرهنگی و پژوهشی مرکز امور مشارکت زنان*، ۱(۴)، ۳۰-۴۵.
- ۳۱- مشیرزاده، ح. (۱۳۷۹). جنبش زنان در غرب و تأثیر آن بر محیطهای دانشگاهی. *مجموعه مقالات و گزارشهای کنگره زن، دانشگاه فردای بهتر، وزارت علوم تحقیقات و فناوری، معاونت فرهنگی اجتماعی*.
- ۳۲- معروفی، پ. (۱۳۸۳). *تأثیر آموزش و پرورش در انجام اصلاحات با تأکید بر نقش ملاحظات جنسیتی*. وزارت آموزش و پرورش، پژوهشکده تعلیم و تربیت. تهران.
- ۳۳- معمارزاده، غ.، کیاکجوری، ک.، و رودگرزاد، ف. (۱۳۹۰). تحلیل استراتژیک دانشگاه آزاد اسلامی به منظور ارائه راهبردهای مناسب (واحد بندر انزلی). *آینده پژوهی مدیریت (پژوهش های مدیریت)*، ۲۲(۸۸)، ۳۹-۵۴.
- ۳۴- موسوی، س. ن. (۱۳۸۵). آثار تأسیس دانشگاه آزاد اسلامی ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی: مطالعه موردی، شهر مرودشت. *مجموعه مقالات فعالیت های ۲۵ ساله دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت*. ۲۱۴-۲۱۷.
- ۳۵- مهدوی، م. ص.، و صبوری خسروشاهی، ح. (۱۳۸۲). بررسی ساختار توزیع قدرت در خانواده. *نشریه مطالعات اجتماعی و روانشناختی زنان (مطالعات زنان)*، ۱(۲)، ۲۷-۶۸.

۳۶- ولی‌زاده، ز. (۱۳۸۷). ارزیابی پیامدهای مثبت دانشگاه آزاد اسلامی در امور اقتصادی، اجتماعی، آموزشی و فرهنگی زنان شهرستان فراهان. همایش منطقه‌ای بزرگداشت ربع قرن فعالیت دانشگاه آزاد اسلامی.

- 37- Borden, L. M., Craig, D. L., & Villarruel, F. A. (2004). Professionalizing youth development: The role of higher education. *New directions for youth development*, 2004(104), 75-85.
- 38- Fong, M. L., & Amatea, E. S. (1992). Stress and single professional women: An exploration of causal factors. *Journal of Mental Health Counseling*.
- 39- Gibson, R., & Mitchell, H. (1996). *Introduction counseling and guidance*. 5th Edition.
- 40- Lawson, R. B., & Shen, Z. (1998). *Organizational psychology: Foundations and applications*. Oxford University Press on Demand.
- 41- Noftsinger Jr, J. B. (2002). Facilitating Economic Development through Strategic Alliances. *New Directions for Higher Education*, 120, 19-28.
- 42- Paludi, M. A. (1990). Sociopsychological and structural factors related to women's vocational development. *Annals of the New York Academy of Sciences*.
- 43- Reskin, B. (1993). Sex segregation in the workplace. *Annual review of sociology*, 241-270.
- 44- Scarr, S., Phillips, D., & McCartney, K. (1989). Working mothers and their families. *American Psychologist*, 44(11), 1402.
- 45- Schaefer, R. T., & Lamm, R. P. (1991). *Sociology*. The mcgraw-hill companies, inc.

The Study of the effect of Islamic Azad University in Educational, Cultural and Economic Affairs of Women in the Shahr-e-babak

Rokhsareh asadi korom^{*1}

1. Assistant Professor, shahrbabak Branch Islamic Azad University, Shahr-babak, Iran. (Corresponding Author)

r.asadi78@yahoo.com

Abstract

The growth of educational and scientific institutions provides the ground for the effective participation of individuals in a society in social, economic, political, and cultural developments. One of the educational institutions in the country (Iran) called Islamic Azad University, has provided an opportunity for women to play an active role in various cultural, social, political, and economic fields, also to change society's attitude towards women's abilities with self-confidence and show that development will not be possible without the participation of women. Since the performances and consequences of Islamic Azad University have been different in various fields and regions of the country; so, this research purpose is to investigate the role and performance of Shahr-e-Babak Islamic Azad University in the educational, cultural, social, and economic affairs of women. Therefore, the Islamic Azad University's impact on the educational, cultural, social, and economic affairs of women has been studied. The method of this research is descriptive-analytical, applied, and survey. This method is data collection, documentary, and field study (researcher-made questionnaire). The study's statistical population includes employees, post-graduate & school students, homemakers, and freelancers living in Shahr-e Babak. The sample size is 500 people, and SPSS software has been used to enter information and data and analyze them. The result of Islamic Azad University affects women in Shahr-e Babak city as follows: educational affairs ($T = 79.16$, $P < 5\%$), cultural-social affairs ($T = 60.85$, $P < 5\%$), and economic affairs ($T = 93.37$, $P < 5\%$).

Keywords: Women, Educational, Cultural, Economical, Shahr-e- Babak.

This Journal is an open access Journal Licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License

(CC BY 4.0)